

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N°. 110.

22. Września 1820.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — Jego Cesarzka Mość ra-
zył nieobsadzone miejsce Vice-Prezesa Są-
dów Szlacheckich Lwowskich, nadadł Domi-
nikowi Drdazkiemu Rady Gubernialnemu
i Prokuratorowi Królewskiemu w Galicyi.

Gazeta wychodząca w Budzie zawiera
z d. 7. b. m. co następuje: „Nayaśnieysi Ce-
sarstwo Ich Mość uszczęśliwią przybyciem
swoim na dnia dzisiejszym przedpołudniem tę
Stolicę Królestwa Węgierskiego i wsiądą w
pałacu Królewskim. Szczęście to czują tym
bardziej wdzięczni mieszkańcy obudwóch miast
królewskich Pesztu i Budy, że spełni od-
dawna ich gorące życzenia i nadzieje ogląda-
nia najtęskniejszego Monarchy i Monarchini,
którzy tutaj przez kilka dni zabawią.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Pierwsza Kommissyia prawodawcza zdała
sprawę Stanom (*Cortes*), na d. 20. Sierpnia o
środkach mających się przedsięwziąć względem
Maioratów. Kommissyia przekłada 10 artyku-
łów, które w swęj treści zawierają co nastę-
puje:

„Wszystkie Maioraty i Fideikomissa na
dobrach stałych są zniesione. Dobra te powra-
cają do klasy wolnych dobr. Terazniysi po-
siadacze mogą niemi wolno zarządzać, jeżeli ich
dziedzicami są ich synowie lub potomki; ie-
żeli zaś dobra te dziedziczą obcy zatem za-
rządzenie temi dobrami należy im tylko w
połowie. Odtąd nie może być założony Mai-
oratan i Fideikommiss na dobrach stałych. Ci,
którzyby założyli chcieli Maioraty na docho-
dach, giełdach lub innych miejskich daninach
i przychodach, żądać muszą zezwolenia Stanów
(*Cortes*), które zezwolą im tylko z ważnych
powodów, iako to: za zastęgi położone w
kraj i t. p. Maioraty te nie mogą mieć wię-
szej dochodów iako to: Grandów Hiszpańskich

80,000 czer. złot., osób tytułowanych (*títulos*)
40,000, osób prywatnych 2000; żadne zaś
mniej iak 6000 czer. złot.“

Wielka Brytania i Irlandyia.

Posiedzenie Izby Wyższej z d. 28. trwa-
ło do chwili, w której gazety wieczorne dnia
tego musiały być dane do prassy, a to przez
oboczne pytanie, wniesione względem punktu
dotyczącego się postępowania w sprawie. Nie-
które Członki opozycyi miały twierdzić, iż
podług słuszności, prawni obrońcy Królowey
mogliby zawiesić wzajemne pytania (*cross ex-
amination*) pojedynczych świadków, z tego po-
wodu, ponieważ odmowiono im udzielenia u-
przednie listy tychże świadków. — Lord Li-
verpool odpowiedział, że Królowa nie przez
to nie traci, że iey listy nieudzielono uprze-
dnie, ale przeciwnie zyskaie, ponieważ z tego
powodu, miasto, że obrońcy prawni Królowey
musieliby byli bezpośrednio wnieść swoją obro-
nę po zupełnem udowodnieniu punktów oskar-
żenia, będą mieli sobie dozwolony taki czas
do przygotowania się, iakiby za potrzeby osąd-
zili. Większy części Członków Izby było
zdaniem, aby prawni obrońcy Królowey sto-
sownie do postępowania innych sądów nie-
zwłocznie przystąpili do przeciwnego badania
każdego wszczęgólności świadka, że Izba spra-
wiedliwie sędzi nie dozwalać im, by później
któregokolwiek świadka zwywano dla zadawa-
nia mu nowych pytań, dopuściwszy, że gdy-
by to żądanie miało zasady, ważność takowych
rozstrzygać Izba powinna.

W ł o c h y.

Dostrzegacz Austriacki z d. 12.
t. m. zawiera: Od iednego z naszych Korre-
spondentów w Livornie odbieramy nastę-
pującą wiadomość z Sycylii dochodząca do
d. 22. Sierpnia, którą w dniu wspomnianym
przywiózł okręt z Palermo.

„Od czasu mianowania Xięcia Villa-
franca Prezydentem Junty prowizoryczney
bywają codziennie na posiedzeniach 72 prze-
łożonych nad cechami i rzemiosłami (*consoli*)

)

elle maer stranze) w raz ze swoimi poradnikami, których sobie (sami wybrali, ponieważ większa część tych przełożonych nie umie ani pisać ani czytać. Pomimo tego, każdy z Ludu żądając, ma przystęp do tego zgromadzenia, wolno mu mówić i przekładać to co mu na myśl przyjdzie; jeżeli znajdzie dwóch lub trzech Członków, którzy wnioszek jego potwierdzą, więc ten zostaje przyjęty; właściwa Władza Rządu jest w rękach przełożonych rzemieślników, ponieważ jeden drugiego wspiera; każdy z nich ma na swoje rozkazy uzbrojoną czeładź cechową, ślepo posłuszną na każde skinienie; zapewnioną, że może dopuszczać się wszelkich bezprawów. Junta na próżno stara się urządzić gwardyją miejską dla utrzymania publicznej spokojności; rzemieślnicy, z których takowa musiałaby być utworzona, wolą przedstawiać wojsko regularne, ponieważ tym sposobem miasto wzbrania bezprawów; sami takowe bezkarnie popełniać mogą, z tą urządzają sobie pułki i wybierają sami Officerów.“

„Wiele Gmin połączyło się z Palermianami, pomiędzy innymi Gioganti; Reprezentanci czyli Deputowani tych Gmin zasiadają i głosują w Junty, wszystkie rozkazy ogłoszone bywają w imieniu Junty, za zezwoleniem potwierdzeniem przełożonych rzemieślników i reprezentantów gmin Królestwa.“

„Przeciwko Prowincyom i miastom niechęcącym się łączyć z Palermo wysłano wyprawę. Miasto Caltanissetta chcąc się oprzeć, wzięte zostało szturmem i zburzone; większa część mieszkańców zginęła; łupy które zebrano przy tej sposobności są niezmiernie. Trappani obłożone, Palermianie odieśli inż temu miastu wodę.“

Władzę lekarzką i pocztą przywrócone, zresztą wszystko jest ciągle w wielkiem nieładzie.“

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 15. Września. —

M o w a.

Najjaśniejszego Cesarza i Króla
Miana przy Otwarcin Seyma
Królestwa Polskiego

Dnia 1/13. Września 1820.

Reprezentanci Królestwa Polskiego,

Po raz drugi pośród Was stawiając, prawdziwego doznacie zadowolenia; i miło Mi jest powtórzyć, że zgromadzając Was w tem kole; powołując Was do uczestnictwa w utrzymaniu i rozwinięciu narodowych Waszych

Ustaw, idę za natchnieniem serca Mego, niszczać naydroższe życzenie Meie.

Skutkiem będąc ufności jaką w Was położyłem, Ustawy te utwierdzą się przez ufność jaką Wy położycie we Mnie.

Nadając Wam one, było celem Moim połączyć władzę Monarszą z pośredniczemi władzami, z prawami towarzystwa i z korzyściami sprawiedliwie mu należącemi.

Związek takowy uważam za koniecznie potrzebny, lecz aby się stał trwałym, wymaga pomocy, bez której wszystko na tym świecie wyradza się i upada.

Nie zapominamy, iż Ustawy są ludzkim tylko dziełem, iż tak jak ludzie, potrzebują podpory dla słabości, sumienia przeciwko bledom i że, równie jak ludzie, znajdą iedyne tę podporę, to sumienie, w Chrześcijańskiej moralności i w iey Boskich prawidłach.

Pozostaliście Polakami, nosicie to zaszczytne imie, lecz jak inż Wam dawniej wspomniałem, zastosowanie zasad tey dobroczynney moralności, zdołało iedyne powrócić Wam tak chlubną swobodę. Trzymajcież się więc także z Waszey strony tych zasad zbawiennych; czerpaycie z nich tę dobrą wiarę jaką one Wam przepisują tak względem Was Samych jak i względem drugich, czerpaycie z nich tę miłość prawdy, która prawdy tylko szuka, prawdy tylko słucha, prawdą tylko przemawia, a wtedy skuteczną Mi będziecie pomocą w ustaleniu dzieła odrodzenia się Waszey Ojczyzny.

Wyrzekłem przed Wami słowo prawdy; gdyż iey samey od Was żądam; pragnę ja ust Waszych poznać, mówcie ja szczerze i cicho oraz spokojnie i z życzliwym sercem.

Skoro iey szukać będziecie w rzeczach a nie w próżnych zaciekaniach, skoro o położeniu Waszem sądzić będziecie według świadectwa wypadków a nie podług teoryj do których się dziś odwołuje inż upadła lub rodząca się dopiero wyniosłość, wtedy Wam się ta prawda w całym swem ukazuje świetle. Wtedy nareście zdania Wasze nosić będą na sobie cechę prawdy, kiedy mając iedyne na myśli ważne Sprawy Wam porzucone, a odrzucając z pomiędzy obrad Waszych, zapalczywość, odrębne względy, widoki osobiste, podnieście się do wysokości dostojnego powołania Waszego.

Wtedy to dopiero dopełnicie obowiązku Waszego. Teraz ja z moiego się wywiążę.

Ministrowie Moi wystawią Wam obraz wszelkich urządzeń organicznych i administracyjnych, przedsięwziętych i wykonanych w

dwuletnim czasie przeciągu. Miło Wam zapewne będzie przekonać się o wyniku z nich dobru, w porównaniu onego z nieszczęściami, których ślady, jeszcze głębokie, zagładzić należało. Może żądza osiągnięcia celu tego, przyczyną się stała, że nie zawsze się trzymano drogi przepisanej porządkiem, iaki z upodobaniem postanowiłem: może też zbieg nagłych zarzem potrzeb, poanożył ogół wydatków iakich też potrzeby wymagały. Chęci się iednak Moje nie zmienia i stała woła iest Moją, ażeby na przyszłość, raz postanowione prawidła, ściśle były zachowywane i ażeby możność Kontrybuentów z iak najswiętszą ochronianą była bacznością.

Przedstawione Mi przez Was życzenia, na rzeczywiłą były wzięte uwagę. Dowiedcie się iak onym się stało i stać się ieszcze będzie mogło zadość, oraz dla czego wypadło spełnienie niektórych odroczyć lub od onego odstąpić. Pomiedzy życzeniami iakie rząd skwapliwie przyjął, mieszczą się prawa których projekta udzielonemi Wam zostana.

Pragnęliście procedury cywilney opartej na postępowaniu prostem i pewniejszym: Pragnęliście procedury kryminalney stosowniejszey do uchwalonego przez Was na ostatniem Waszem zgromadzeniu Kodexu karnego. Nowe projekta do praw będą Wam w obu tych przedmiotach podane. Oddaę ie otwarcie Waszemu rozbirowi. Wiem, iż dla osiągnięcia tego stosunkowey doskonałości stopnia, iaki onym nadać możemy, prawa takowego rodzaju wymagają zgłębionego roztrąsania, iśhoż pragnę aby one nosiły cechę zupełney dojrzałości.

Mówcy rządowi oznaynią Wam Moje w tey mierze zamiary, a przekonacie się, iż one zdaniem Waszym zupełną wolność, a naradę Waszym sprawiedliwą i konieczną zaręczają obszerność.

Prawo podatkowe wyciąga ieszcze pomocy czasu i rozwagi. W materyi podatkowey naywięcey niebezpiecznemi są przedczesne zmiany. Pomysłność Skarbową zasada się iedynie na trwałości urzędów. Systemat Wasz finansowy powinien zostać zmienionym, lecz raz ieden tylko tey zmianie winien podlegać. Będzie ona zaprowadzona; skoro dostatecznie przygotowaną zostanie.

Reprezentanci Królestwa Polskiego! Okażcie Goczyźnie Waszey, iż wsparci Waszém doświadczeniem, Waszemi zasadami, Waszemi uczuciami, umiecie zachować, pod tarczą praw Waszych, spokojną niepodległość i nieśkazywaną wolność. Okażcie współczesnym, iż

wolność ta iest przyziaciółką porządku i wynikających z onegoż dobrodzieystw, i że odnosicie z niey korzyści, bo umieliście, bo będziecie zawsze mieli opierać się podmowom złey chęci, i niebezpieczeństwom przykładow.

Indziey nie odróżniono używania od nadżycia; podniecając zmysloną potrzebę niewolniczego nasładownictwa, zły duch kusi się aby owładnął znów nieszczęsne swe panowanie. Iuż on się [nad częścią Europy unosi, iuż w niey nagromadza zbrodnie i srogie nieszczęścia.

Pośród tych klęsk, układ Rządu Moiego nieodmiennym zostanie. Na wewnętrznem uczuciu powinności Moich, opierają się zasady onegoż.

Te powinności zawsze z dobrą wiarą wypełniać będę. Ale ta dobra wiara nie byłaby zupełną, gdybym mógł nie znać prawd wielkich iakich Nas uczy doświadczenie.

Wiek w którym żyjemy, wymaga bez wątpienia, ażeby porządek towarzyski miał za podstawę i za rękoymą opiekuńcze prawa. Lecz tenże sam wiek wkłada na rządy obowiązek zachowywania tych praw od szkodliwego wpływu namiętności, zawsze niespokojnych, zawsze ślepych.

Cieżka pod tym względem odpowiedzialność, Wam równie iak i Mnie zagraża. Wam nakazuje ona trzymać się wiernie drogi, którą Wam Wasza mądrość i Wasza praweść wskazuia. Mnie, każe Was ostrzegać otwarcie o niebezpieczeństwach iakieby Was otaczać mogły i zastaniać przeciwko nim, Ustawy Wasze. Ona też Mi przepisuje, abym o środkach, nad któremi byłym powołany wyrzec, sądził wedle ich prawdziwych skutków a nie wedle nazwisk iakieimi duch stronnictwa plami ie lub ozdabia, obowiąznie Mnie ona nakoniec, abym dla zapobieżenia utworzeniu się złego i potrzebie gwałtownych lekarstw, wykorzeniał zarody rozprzężenia, skoro by się tylko postrzegać dały.

Takie iest nieodzowne postanowienie Moje. Nie oddaę się nigdy od Moich zasad i nigdy się nie dam skłonić do żadnego przyzwolenia onym przeciwnego.

Polacy! w miarę iak się stwierdzają węzły braterskie łączące Was na zawsze z Rosyją, w miarę iak się przenikacie wszystkimi względami, które Wam painięć o tych węzłach podaie, zawód Wam przemennie otworzony, rozszerza się i toruje przed Wami: ieszcze kilka kroków kierowanych mądrością i umiarkowaniem, oznaczonych zaufaniem i prawością, a staniecie u celu Waszych i Moich na-

dziei. Podwójney wtedy doznam pociechy, widząc, iż spokojne używanie Swobod Waszych, byt Wasz narodowy ustaliło, a oraz wzmocniło nierozzerwane wspólnictwo Szczęścia obu Ojczyzn Naszych.

Posiedzenie pierwsze d. 13. Września.

Drogą tę i pamiętną dla każdego Polaka uroczystość rozpoczęło nabożeństwo w Kościele Metropolitalnym Ś. Jana. Zgromadzeni tamże Senatorowie, Ministrowie, Rada Stanu, oraz Posłowie i Deputowani, zaczęli postępowanie swoje od wzniesienia modłów do nieba, aby Ten, od którego wszystkie chwalebne czynności pochodzą, ich działania pobłogosławił. Po odczytaniu Mszy przez JW. Scharzewskiego, Biskupa Lubelskiego i mianem stosownem do uroczystości Kazaniu przez W. Szaniawskiego, Kanonika Metropolitalnego, Senat, Posłowie i Deputowani udali się do Izby właściwych, a Rada Stanu na pokoje Królewskie.

Tymczasem JW. Mostowski, Minister Spraw Wewnętrznych, przybywszy do Izby Poselskiej,awiadomił ją o nominacji na Marszałka JW. Rembielińskiego, Pośta Powiatu Biebrzańskiego.

Po skończonej mowie wręczył JW. Minister Spraw Wewnętrznych nominowanemu Marszałkowi listę członków Izby Poselskiej zatwierdzoną przez Senat dla iey sprawdzenia. — W tymże samym czasie JW. Stanisław Potocki, Senator Woiewoda, Prezydujący w Senacie, powołał imiennie wszystkich Członków Izby Senatorskiej, a za otrzymanym rozkazem Najjaśniejszego Pana, wyznaczył Deputacją złożoną z JW. Woiewody Wybińskiego i Kasztelana Kochanowskiego, dla zaproszenia Izby Poselskiej do połączenia się z Senatem. Marszałek Seymowyawiadomiony o zbliżaniu się Senatorów, wysłał na ich przyjęcie JW. Posłów: Bonaw. Niemcewskiego i Józefa Krasińskiego, oraz Deputowanych JW. Chodkiewicza i Krysińskiego. Skoro JW. Senatorowie zasiedli miejsca naprzeciw Marszałka, JW. Wybiński dopełnił zaproszenia krótką przemową.

Następnie JW. Senator Kasztelan Kochanowski, w przemowie swojej zwrócił uwagę Izby na zaszczyt, jaki ją po drugi raz spotyka, iż w gronie swoim widzi Jego Cesarzewicowską Mość W. Xięcią Konstantego.

Po stosownej odpowiedzi przez JW. Marszałka, przeszła Izba Poselska do Senatu.

Po zajęciu miejsca przez Posłów i Deputowanych, JW. Prezydujący w Senacie wyznaczył JW. Woiewodę Zamoyskiego, tudzież Kasztelanów Linowskiego i Kichiego, a JW. Marszałek Jego Cesarzewicowską Mość W. X. Konstantego, tudzież JW. Komorowskiego i Łubieńskiego, dla oznajmienia Najjaśniejszemu Panu, że obie Izby połączone czekają drogiej chwili Jego przybycia.

Za zbliżeniem się Monarchy JW. Prezydujący w Senacie, tudzież Sekretarz Senatu przyjęli Go u drzwi Sali. Monarcha otoczony Radą Stanu i Dworem, zagał z Tronu posiedzenie obu Izb nową w języku Francuzkim, na początku Gazety umieszczoną.

Gdy Najjaśniejszy Pan skończył, JW. Minister Sekretarz Stanu odczytał toż samo w języku Polskim, a następnie Marszałek Seymowy po wykonaniu przysięgi Artykułem 119. Statutu Organicznego przepisanej, otrzymał Laskę Marszałkowską, jako znak zaszczytnej dostojności, którą ma przez Seym piastować.

Po złożeniu przysięgi przez JW. Marszałka, Prezydujący w Senacie w imieniu Senatu, oraz JW. Marszałek w imieniu Izby Poselskiej, której przewodniczenia zaszczyt otrzymał, w stosownych wyrazach złożyli Najjaśniejszemu Panu dziękczynienia za tego tyle krotne i tak wielkie dobrodzieiństwa.

Skoro Najjaśniejszy Pan zstąpił z Tronu i odprowadzony został przez Prezydującego w Senacie, tudzież z wyż wyrażoną Deputacją na miejsce, programmatem przepisane; Prezydujący w Senacie dał głos JW. Mostowskiemu, który odwołując się do Rapportu ogólnego Rady Stanu, wystawił obraz działań Rządowych w przeciągu dwuletnim, oraz stan kraju iawiadomił Izby o projektach do praw na teraznietych Seymie stanowić się mających.

Gdy JW. Minister skończył, Prezes Senatu oznajmił obu Izbom, iż woła jest Najjaśniejszego Pana, aby obie razem zebrały się jutro dla słuchania Rapportu Rady Stanu; solwował więc sessyją do dnia następnego na godzinę 10tą.

Posłowie i Deputowani udali się jeszcze do Izby posiedzeń swoich, gdzie JW. Marszałek po krótkiej przemowie, wezwał JW. Obniskiego, Pośta Powiatu Łosickiego do sprawowania urzędu Sekretarza Seymowego, który zazac przepisaną Statutem Organicznym wykonał przysięgę.